

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Jaromíra Klepše a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila ve věci

žalobkyně M. V.
zastoupena JUDr. Martinem Köhlerem, advokátem
se sídlem Vysoká 149/4, 460 10 Liberec X – Františkov

proti

žalovanému Univerzita Karlova v Praze
se sídlem Ovocný trh 560/5
Praha 1, 116 36

o žalobě proti rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy v Praze ze dne 22. 1. 2020, č. j. POP/UKRUK/12/155177/2019-3

takto:

- I.** Žaloba se **zamítá**.
- II.** Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III.** Žalovanému se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění

I. Předmět sporu

- 1. Žalobkyni bylo ukončeno studium Univerzity Karlovy, Fakulty humanitních studií, bakalářského studijního programu Humanitní studia, oboru *Studium humanitní*

vzdělanosti, na základě rozhodnutí děkana Fakulty humanitních studií ze dne 10. 10. 2019, č. j. UKFHS/287030/2019 (dále jen „rozhodnutí o ukončení studia“), které bylo žalobkyni doručeno dne 14. 10. 2019. Žalobkyně proti rozhodnutí o ukončení studia nepodala odvolání, rozhodnutí o ukončení studia nabylo právní moci dne 14. 11. 2019.

2. Rozhodnutím rektora Univerzity Karlovy ze dne 9. 12. 2019, č. j. POP/UKRUK/12/155177/2019-1 byl žalobkyni stanoven poplatek za delší studium ve výši 18.500,- Kč za započatých 6 měsíců studia od 2. 10. 2019 do 2. 4. 2020.
3. Rozhodnutím rektora Univerzity Karlovy ze dne 22. 1. 2020, č. j. POP/UKRUK/12/155177/2019-3 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy ze dne 9. 12. 2019, č. j. POP/UKRUK/12/155177/2019-1, a rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo současně potvrzeno. Výrokem II. bylo dále rozhodnuto tak, že poplatek spojený se studiem stanovený rozhodnutím rektora Univerzity Karlovy ze dne 9. 12. 2019, č. j. POP/UKRUK/12/155177/2019-1, se nepromítá.

II. Žaloba

4. Žalobkyně je názoru, že byla zkrácena na svých právech, jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen „zákon o vysokých školách“), a dále v rozporu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).
5. Žalobkyně poukázala na ustanovení §§ 61 odst. 2, 63 odst. 3 písm. a) a § 68 odst. 2 zákona o vysokých školách. Výkladem § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách poté dospěla k názoru, že použitím pojmu student spolu s použitím přítomného času průběhového „studuje-li“ v hypotéze právní normy zákonodárce zcela jednoznačně omezil možnost stanovit poplatek spojený se studiem tak, že poplatek za studium lze stanovit pouze studentovi, který ještě studuje.
6. Ke dni vydání rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy o stanovení poplatku spojeného studiem (tj. ke dni 9. 12. 2019) však žalobkyně již nebyla studentem, a proto nemohla být ani adresátem individuálního správního aktu vydaného žalovaným jako veřejnou vysokou školou. Žalobkyně v daném případě namítá nedostatek aktivní (na straně žalovaného) i pasivní (na straně žalobkyně) legitimace pro stanovení poplatku spojeného se studiem ve smyslu § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách. Napadené rozhodnutí bylo vydáno jak v rozporu s ustanovením § 68 odst. 2 zákona o vysokých školách, dle kterého může být účastníkem řízení o právech a povinnostech studenta (podle zákona o vysokých školách) pouze student; jakož i v rozporu s ustanovením § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách, které zcela jasně zakotvuje „speciální subjekt“, kterému lze stanovit poplatek spojený se studiem, přičemž tímto „subjektem“ může být pouze student. Žalovaný proto nemohl stanovit žalobkyni poplatek spojený se studiem v době, kdy žalobkyně již nebyla studentem. Podle názoru žalobkyně není možné stanovit poplatek spojený se studiem zpětně osobě, která již není studentem, což vyplývá z ustanovení § 58 odst. 8 zákona o vysokých školách.
7. Žalobkyně dále poukázala na skutečnost, že k ukončení studia došlo na základě nesplnění studijních povinností, a to konkrétně nesplnění povinného předmětu Evropské dějiny v

kontextech. Ke zkoušce z předmětu Evropské dějiny v kontextech byla žalobkyně přihlášena v řádném termínu dne 12. 12. 2018, následně v prvním opravném termínu dne 6. 2. 2019 a naposledy ve druhém opravném termínu dne 17. 6. 2019. Opakování zápisu předmětu Evropské dějiny v kontextech je dle vnitřních předpisů žalovaného vyloučeno, dne 17. 6. 2019 (tj. při nesložení zkoušky žalobkyně při druhém opravném termínu) nastala rozhodná skutečnost, na jejímž základě bylo najisto postaveno, že studium žalobkyně musí být ukončeno, jak vyplývá z čl. 4 odst. 12, čl. 7 odst. 9 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy a čl. 6 odst. 1 Pravidel pro organizaci studia na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy.

8. Podle žalobkyně řízení o ukončení studia žalobkyně mělo být zahájeno z moci úřední, a to neprodleně poté, co se žalovaný o rozhodné skutečnosti dozvěděl z informačního systému pro zápis studijních výsledků, resp. dozvědět měl a mohl, avšak nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost. V daném případě došlo k prodloužení studia žalobkyně z důvodů na žalobkyni zcela nezávislých a žalobkyni nezaviněných, jelikož žalovaný disponoval informací o tom, že studium žalobkyně má být ukončeno již ode dne 17. 6. 2019, avšak o ukončení studia žalobkyně rozhodl žalovaný až dne 10. 10. 2019. Za daných okolností nelze „sankcionovat“ žalobkyni stanovením poplatku spojeného se studiem, a rozhodující správní orgán měl aplikovat čl. 5 odst. 7 přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy, dle kterého *„může rektor prominout poplatek za delší studium v případě, že k jeho vzniku došlo v souvislosti s průtahy řízení před orgánem prvního nebo druhého stupně nebo v souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí.“*
9. Z webových stránek Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy je navíc zřejmé, že pokud má student zájem ve studiu pokračovat i v nadcházejícím úseku studia, dává tuto skutečnost fakultě najevo tím, že se zapíše do dalšího úseku studia v online studijním informačním systému. Zahájení akademického roku 2019/2020 bylo stanoveno na den 1. 10. 2019, a od téhož dne započala výuka v zimním semestru. Žalobkyně se do nadcházejícího úseku studia pro akademický rok 2019/2020 nezapsala. Z opatření děkana č. 6/2018 s účinností ke dni 1. 10. 2019 vyplývá, že zápis do dalšího úseku studia v akademickém roce 2019/2020 bylo možné učinit v období od 25. 5. 2019 do 25. 9. 2019. Čl. 4 odst. 9 studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy stanoví, že pokud se student nezapíše ani v náhradním termínu, platí, že studia v den konání náhradního termínu zápisu zanechal.
10. Vzhledem k tomu, že žalobkyně zápis do dalšího úseku studia v akademickém roce 2019/2020 neučinila, platí (dle čl. 4 odst. 9 studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy) že žalobkyně studia zanechala, a to ke dni, kdy bylo nejpozději možné zápis do dalšího úseku studia učinit. Z uvedeného je zároveň zřejmé, že žalobkyně zanechala studia dokonce dříve (tj. ke dni 25. 9. 2019), než žalobkyni vznikla povinnost hradit poplatek spojený se studiem (tj. ode dne 2. 10. 2019).
11. Žalobkyně dodala, že k tzv. delšímu studiu žalobkyně došlo pouze „formálně“, a to na základě skutečností na vůli žalobkyně zcela nezávislých, jelikož to byl právě žalovaný, kdo svým omisivním jednáním způsobil, že na straně žalobkyně vznikla (dle výkladu žalovaného) povinnost uhradit poplatek za tzv. delší studium. Žalobkyně má za to, že v těchto souvislostech po ní nelze spravedlivě požadovat uhrazení poplatku za tzv. delší studium ve výši 18.500,- Kč.

12. Poplatek za delší studium byl žalobkyni stanoven až rozhodnutím rektora ze dne 9. 12. 2019, tj. v době, kdy žalobkyně již ani nebyla studentem vysoké školy. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s principem legitimního očekávání žalobkyně, která po oficiálním ukončení svého studia měla za to, že veškeré záležitosti spojené se studiem jsou již ukončené. Žalobkyně rovněž namítla, že výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně, kterým byl žalobkyni stanoven poplatek spojený studiem, je neurčitý, a to z důvodu absence jakéhokoliv relevantního právního titulu, na jehož základě byl poplatek spojený se studiem žalobkyni jakožto účastníkovi řízení stanoven.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že poplatek je stanoven za období započatých šesti měsíců studia, a není vyžadován za dobu, kdy již žalobkyně nestudovala, ale za období, kdy překročila dobu studia, která není podle zákona o vysokých školách zpoplatněna. Pro stanovení poplatku je rozhodné, že osoba byla v den, kdy započalo období šesti měsíců, studentem rozhodného studijního programu a studuje ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok. Žalovaný zároveň odkázal na dřívější rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2012, č. j. 9 Ca 376/2009-86, ze dne 13. 3. 2018, č. j. 3 A 64/2016-79 a ze dne 7. 4. 2020, č. j. 14 A 82/2018-81, který se zabýval obdobnou problematikou.
14. Dále žalovaný uvedl, že dle Harmonogramu akademického roku 2018/2019 (dle Opatření děkana č. 6/2018) byl konec akademického roku 2018/2019 na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy stanoven na 30. 9. 2019, přičemž do 13. 9. 2019 bylo možné konat zkoušky za daný akademický rok. Ze studijního informačního systému vyplývá, že při kontrole studijních povinností bylo zjištěno, že žalobkyně v akademickém roce 2018/2019 nesplnila ani ve druhém oprávněném termínu zkoušku z předmětu Evropské dějiny v kontextech. Vzhledem k tomu, že úspěšné absolvování tohoto předmětu v daném studiu žalobkyní tak bylo vyloučeno, byla tato skutečnost posouzena tak, že nastal případ uvedený v čl. 7 odst. 9 a čl. 8 odst. 14 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy. Dne 20. 9. 2019 bylo zahájeno řízení ve věci ukončení studia žalobkyně učiněním výzvy vyjádřit se k podkladům rozhodnutí prostřednictvím informačního systému Univerzity Karlovy. Tato výzva byla žalobkyni doručena dne 21. 9. 2019. Rozhodnutím děkanky Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy ze dne 10. 10. 2019, č. j. UKFHS/287030/2019, bylo žalobkyni ukončeno studium dle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách pro nesplnění požadavku vyplývajícího ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu. V souladu s čl. 19 odst. 1 SZŘ UK je dnem ukončení studia podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách den, kdy rozhodnutí o ukončení studia nabylo právní moci, v daném případě se jednalo o den 14. 11. 2019.
15. Žalovaný je názoru, že řízení ve věci ukončení studia žalobkyně probíhalo bez zbytečných průtahů, rozhodnutí o ukončení studia žalobce bylo vydáno ve lhůtě 30 dnů od zahájení řízení v souladu se správním řádem. Proti předmětnému rozhodnutí o ukončení studia se žalobkyně neodvolala. Žalovaný uvedl, že ke stejnému závěru se přiklonil i Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 14 A 100/2018. Žalobkyně, když si byla vědoma, že ztratila možnost svoje studium úspěšně dokončit, rovněž mohla studia sama písemným prohlášením zanechat tak, aby ke dni 2. 10. 2019 nebyla studentkou.

16. Žalovaný uvedl, že pokud žalobkyně namítla, že rektor měl v souladu s čl. 5 odst. 7 přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy v Praze poplatek prominout pro průtahy v řízení, dle příslušného ustanovení ve spojení s § 58 odst. 7 zákona o vysokých školách rektor může v rámci rozhodování o odvolání poplatků prominout či snížit. Rektorovi je tímto dána možnost, nikoli povinnost, modifikovat výši poplatku. Nadto žalovaný znovu uvedl, že k žádným průtahům řízení nedošlo.
17. Žalovaný rovněž konstatoval, že vzhledem k tomu, že žalobkyně nesplnila ani ve druhém oprávněném termínu zkoušku z povinného předmětu *Evropské dějiny v kontextech* a dle čl. 6 odst. 1 Pravidel pro organizaci studia na FHS UK, je opakování zápisu předmětu, který je studijním plánem daného studijního programu stanoven jako povinný, vyloučeno, žalobkyně nesplnila požadavky pro zápis do dalšího úseku studia. Žalobkyně se tedy ani nemohla zapsat do dalšího úseku studia a nelze uvažovat, že nastala skutečnost podle čl. 4 odst. 9 Studijního řádu, tzn. zanechání studia pro nezapsání se v náhradním termínu zápisu.
18. Podle žalovaného rovněž výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně splňuje náležitosti § 68 odst. 2 správního řádu, výrok rozhodnutí je zcela jasný a určitý.

IV. Replika žalobkyně

19. Žalobkyně k vyjádření žalovaného podala repliku. V ní setrvala na názoru, že k faktickému ukončení studia žalobkyně ve smyslu § 56 odst. 2 zákona o vysokých školách prokazatelně došlo již dne 17. 6. 2019, neboť nesplnila povinný předmět *Evropské dějiny v kontextech* ani ve druhém oprávněném termínu a opakování zápisu tohoto povinného předmětu je dle vnitřních předpisů žalovaného vyloučeno. Tento den je nutno považovat za den ukončení studia dle studijního a zkušebního řádu.
20. Žalobkyně je názoru, že formou kontroly studia předmětu *Evropské dějiny v kontextech* se dle čl. 8 odst. 2 písm. e) Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy rozumí řádné složení zkoušky. Termín zkoušky tak představuje formu kontroly studia předmětu. Skládání zkoušky ve druhém oprávněném termínu tak představuje kontrolu studia předmětu dle čl. 8 odst. 2 písm. e) Studijního a zkušebního řádu. Při této kontrole studia předmětu dne 17. 6. 2019 bylo zjištěno, že žalobkyně zkoušku neabsolvovala.
21. Žalobkyně uvedla, že prodloužení studia žalobkyně nepřipadalo v úvahu fakticky ani hypoteticky. Poplatek byl žalobkyni stanoven z důvodů na žalobkyni zcela nezávislých a žalobkyní nezaviněných. To ostatně vyplývá i z vyjádření žalovaného, že žalobkyně z důvodu nesplnění povinností nemohla učinit zápis do dalšího úseku studia v akademickém roce 2019/2020. Žalobkyně poukázala na to, že mezi stranami je nesporné, že z důvodu nesplnění studijních povinností neměla faktickou žádnou možnost zapsat se do dalšího úseku studia v akademickém roce 2019/2020.

V. Dosavadní řízení

22. Městský soud rozsudkem ze dne 24. 2. 2021, č. j. 10 A 45/2020 – 44, žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Dovodil, že rozhodnutí o ukončení studia má jen deklaratorní povahu, žalobkyně studium fakticky ukončila uplynutím akademického roku 2018/2019 (tj. k 30. 9. 2019), protože nejpozději 13. 9. 2019 bylo

zřejmé, že nesplňuje podmínky pro zápis do následujícího akademického roku. Jako studentka sice byla formálně vedena, materiálně však studentkou v akademickém roce 2019/2020 nebyla a být nemohla, nemohla tedy ani plnit svá studijní práva ani povinnosti. Poplatek za delší studium v prvním období akademického roku jí tak byl vyměřen nezákonně v rozporu se svým účelem a smyslem § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách.

23. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalovaného rozsudek městského soudu zrušil svým rozsudkem ze dne 17. 5. 2022, č. j. 10 As 79/2021 – 42. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s názorem jiného rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2019, č. j. 9 A 78/2018 – 35 a uzavřel, že studium žalobkyně bylo v souladu s § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách ve spojení s 19 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu ukončeno ke dni právní moci rozhodnutí o ukončení studia, tj. ke dni 14. 11. 2019. Ztotožnil se rovněž s názorem Městského soudu v Praze v rozsudku ze dne 16. 10. 2019, č. j. 14 A 100/2018-125, z něhož vyplývá, že do doby právní moci rozhodnutí o vyloučení ze studia je osoba stále ještě studentem.

VI. Další postup Městského soudu v Praze

24. Městský soud po vrácení věci vyzval dne 20. 6. 2022 obě procesní strany k případnému uplatnění aktuálního procesního stanoviska.
25. K věci se vyjádřila žalobkyně, setrvala na dosavadním procesním postoji, který prezentovala již v žalobě. Setrvala na tom, že jí poplatek neměl být doměřen, neboť v době vyměření nebyla již studentkou. O této rozhodné skutečnosti se žalovaný měl a mohl dozvědět včas před stanovením poplatku, o ukončení studia pak nerozhodl žalovaný bez zbytečného odkladu poté, co se tuto skutečnost dozvěděl. Žalobkyně je stále názoru, že nezapsáním do dalšího úseku studium sama zanechala. Rozhodující správní orgán měl aplikovat čl. 5 odst. 7 přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy, dle kterého, může rektor prominout poplatek za delší studium v případě, že ke vzniku došlo v souvislosti s průtahy řízení před orgánem prvního nebo druhého stupně nebo v souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí. Doplnila, že skutkové okolnosti projednávané věci pak měly dle přesvědčení žalobkyně vést k moderaci spočívající v prominutí vyměřeného poplatku dle ustanovení § 58 odst. 7 zákona o vysokých školách, čehož se žalobkyně v rámci podaného odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně domáhala. Žádosti žalobkyně o prominutí vyměřeného poplatku nebylo v rámci napadeného rozhodnutí vyhověno, a to i přesto, že ke stanovení poplatku spojeného se studiem nebyly v daném případě naplněny materiální podmínky (k „delšímu studiu“ žalobkyně došlo pouze formálně, a to na základě skutečností na vůli žalobkyně zcela nezávislých). Žalovaný nedostál základním zásadám činnosti správních orgánů dle § 2 až 8 správního řádu – zmínila výslovně postup bez zbytečných průtahů a zásadu legitimního očekávání, když měla za to, že všechny skutečnosti se studiem jsou již vyřešeny. Žalobkyně navrhla, aby sám soud učinil moderaci poplatku za studium.
26. Žalovaný sám žádné aktuální procesní stanovisko po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nedoplnil. Městský soud jej pak k vyjádření v návaznosti na podání žalobkyně nevyzýval vzhledem k tomu, že aktuální procesní stanovisko žalobkyně prakticky rekapituluje uplatněné žalobní body, k nimž se žalovaný v řízení věcně již vyjádřil a jeho postoj je tedy městskému soudu dostatečně znám.

VII. Posouzení věci Městským soudem v Praze

27. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (srov. § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „s. ř. s.“), včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání tohoto rozhodnutí městský soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (srov. § 75 odst. 1 s. ř. s.).
28. O věci městský soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť ani jedna ze stran se k výzvě soudu, zda souhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání, nevyjádřila (jejich souhlas projednáním věci bez jednání byl tedy presumován). Městský soud taktéž neshledal důvod pro nařízení jednání z důvodu dokazování – zásadní podklady jsou totiž součástí správního spisu, z něhož žalovaný vycházel a jehož postup je předmětem soudního přezkumu. Správním spisem se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Afs 8/2008 - 117 ze dne 29. 1. 2009, č. 2383/2011 Sb. NSS). Skutkové okolnosti věci mezi stranami sporné nejsou, spornou je poté otázka právní.
29. Žalobkyni byl prvostupňovým rozhodnutím vyměřen poplatek za delší studium ve výši 18.500 Kč za období od 2. 10. 2019 do 2. 4. 2020 podle ustanovení § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách.
30. Rektor v prvostupňovém rozhodnutí uvedl, že z informačního systému Sdružené informace matrik studentů bylo zjištěno, že žalobkyně dne 2. 10. 2019 studovala bakalářský studijní program „*Humanitní studia, studijní obor Studium humanitní vzdělanosti*“. Do studia tohoto programu se žalobkyně zapsala dne 1. 9. 2015, stala se tak studentem ve smyslu § 61 odst. 1 zákona o vysokých školách. Rektor dále shrnul historii studijních dob žalobkyně, konstatoval rozhodná právní ustanovení, podle nichž postupoval /§ 44 odst. 2 písm. c), § 58 odst. 3, § 54 odst. 4, § 52 odst. 2 zákona o vysokých školách/ a uzavřel, že vzhledem k tomu, že žalobkyně byla studentkou v den vzniku poplatkové povinnosti tj. 2. 10. 2019, započala tohoto dne doba dalších šesti měsíců studia. Na toto období jí byl tedy stanoven poplatek ve výši 18.500 Kč.
31. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k odvolání žalobkyně uvedl, že do doby nabytí právní moci rozhodnutí o ukončení studia do 14. 11. 2019 byla žalobkyně studentkou s účinky, které stanovuje zákon o vysokých školách, byla tak dány podmínky pro vyměření poplatku. Žalovaný uvedl, že zkouškové období letního semestru akademického roku 2018/2019 trvalo dle opatření děkana č. 6/2018 do 13. 9. 2019, poté mohlo být zcela zřejmé, že žalobkyně nesplnila studijní povinnosti a že jsou dány důvody pro ukončení studia podle studijního a zkušebního řádu. Nadto žalovaný uvedl, že žalobkyně mohla zanechat studia sama podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o vysokých školách podáním prohlášení o zanechání studia. Žalovaný rovněž odkázal na závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2019, č. j. 14 A 100/2018 – 25.
32. Městský soud předně shledal, že výrok prvostupňového (i navazujícího žalovaného rozhodnutí) je naprosto jasný, srozumitelný a určitý. Je z něj patrné, jak správní orgán I. stupně (i žalovaný) rozhodl, jakou povinnost a v jakém rozsahu žalobkyni uložil a tento výrok má oporu i v odůvodnění rozhodnutí včetně uvedení rozhodných právních ustanovení, podle nichž správní orgán postupoval. Podle názoru městského soudu obě

správním rozhodnutí splňují obecné náležitosti dle § 68 správního řádu. Neshledal proto, že by tato správní rozhodnutí byla nesrozumitelná, natolik neurčitá či trpěla takovým nedostatkem odůvodnění, že by to mělo vliv na jejich přezkoumatelnost a zákonnost. Správností úvah správních orgánů se bude městský soud zabývat níže.

33. Podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách platí, že *„studuje-li student ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých dalších započatých šest měsíců studia nejméně jedenapůlnásobek základu; do doby studia se započtou též doby všech předchozích studií v bakalářských a magisterských studijních programech, které byly ukončeny jinak než řádně podle § 45 odst. 3 nebo § 46 odst. 3, nejde-li o předchozí studium, po jehož ukončení student řádně ukončil studijní program stejného typu. Období, ve kterém student studoval v takovýchto studijních programech, nebo v takovýchto studijních programech a v aktuálním studijním programu souběžně, se do doby studia započítávají pouze jednou. Od celkové doby studia vypočtené podle tohoto odstavce se však nejdříve odečte uznaná doba rodičovství.“*
34. Podle § 61 odst. 1 zákona o vysokých školách se *„uchazeč stává studentem dnem zápisu do studia; osoba, které bylo studium přerušeno, se stává studentem dnem opětovného zápisu do studia.“* Podle § 61 odst. 2 zákona o vysokých školách *„osoba přestává být studentem dnem ukončení studia podle § 55 odst. 1 a § 56 odst. 1 a 2 nebo přerušení studia podle § 54.“*
35. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 5. 2022, č. j. 10 As 79/2021 – 42 vyslovil, že studium žalobkyně skončilo dnem právní moci rozhodnutí děkana fakulty humanitních studií ze dne 10. 10. 2019, č. j. UKFHS/287030/2019 (tj. dne 14. 11. 2019), jímž došlo k vyloučení žalobkyně ze studia dle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách, § 68 odst. 1 písm. g) a § 68 odst. 3 zákona o vysokých školách následkem nesplnění studijních povinností žalobkyně (rozhodnutí ve výroku konstatuje, že *„studium se ukončuje pro nesplnění požadavků vyplývajících ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu, a to ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.“*). Přisvědčil též tomu, že do doby právní moci rozhodnutí o ukončení studia byla žalobkyně studentkou (odst. 19 rozsudku Nejvyššího správního soudu). Tímto právním názorem Nejvyššího správního soudu je městský soud v dalším řízení vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).
36. Tím, že dle závazného názoru Nejvyššího správního soudu studium žalobkyně skončilo dne 14. 11. 2019 na základě rozhodnutí děkana fakulty o jejím vyloučení, neobstojí ani argument žalobkyně, že studium zanechala sama podle článku 4 odst. 9 Studijního a zkušebního řádu tím, že se do navazující fáze studia nezapsala. Pouze pro úplnost městský soud uvádí, že ze Studijního a zkušebního řádu vyplývá, že pokud se student ve stanoveném termínu nezapiše do příslušného úseku studia, fakulta jej vyzve, aby se dostavil v náhradním termínu (čl. 4 odst. 8 Studijního a zkušebního řádu); teprve pokud se student nezapiše ani v náhradním termínu, platí, že studia v den konání náhradního termínu zanechal (čl. 4 odst. 9 Studijního a zkušebního řádu). Je zřejmé, že tato fikce „zanechání studia“ následkem nezapsání se do studia může nastat pouze u těch studentů, kterým vůbec svědčí právo takového zápisu. Pokud žalobkyně k zápisu oprávněna ani nebyla, tj. nebyly-li splněny podmínky pro zápis žalobkyně do dalšího úseku studia (a to i v náhradním termínu dle čl. 4 odst. 8 Studijního a zkušebního řádu), nepochybně vyvstal důvod pro ukončení jejího studia pouze podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách ve

spojení s čl. 5 odst. 12 ve spojení s čl. 7 odst. 2 Studijního a zkušebního řádu a článkem 6 odst. 1 Pravidel – tj. vyloučením žalobkyně na základě rozhodnutí děkana fakulty.

37. Žalobkyně namítá, že rozhodnutí o ukončení studia mělo být vydáno bez zbytečného odkladu od 17. 6. 2019, kdy bylo zřejmé, že nesplní podmínky zápisu do dalšího studia.
38. Strany nespoujají obsah pravidel a podmínek studia, které pro organizaci studia žalobkyně vyplývaly zejména ze Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy a z jeho příloh, ze speciálních Pravidel pro organizaci studia na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy, opatření rektora 6/2019 a opatření děkana FHS UK č. 6/2018.
39. Z článku 4 odst. 12, článku 7 odst. 9 Studijního a zkušebního řádu ve spojení čl. 6 odst. 1 Pravidel pro organizaci studia na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy vyplývá, že pokud žalobkyně nesplnila zkoušku ani v druhém opravném termínu, již nebyla oprávněna opakovaně si zapsat nesplněný povinný předmět *Evropské dějiny v kontextech* (čl. 6 odst. 1 Pravidel), proto nesplnila požadavky pro zápis do dalšího úseku studia a následkem toho bylo její studium ukončeno (srov. články 7 a 4 odst. 12 Studijního a zkušebního řádu). Zápis do následujícího akademického roku byl opatřením rektora č. 6/2019 stanoven na období od 24. 9. 2019 do 30. 9. 2019, zahájení výuky akademického roku 2019/2020 od 1. 10. 2019. Strany se shodují rovněž v tom, že do dalšího navazujícího studia se žalobkyně nezapsala.
40. Děkan v rozhodnutí o ukončení studia uvedl, že rozhodná skutečnost – že žalobkyně nesplnila povinný předmět *Evropské dějiny v kontextech* ani v opakovaném druhém termínu - byla zjištěna kontrolou studia. Se žalovaným se městský soud ztotožnil v názoru, že pro kontrolu splnění studijních povinností akademického roku 2018/2019 a pro zápis do další fáze studia byl rozhodný konec zkouškového období letního semestru 2018/2019 dne 13. 9. 2019 - to ať už dle čl. 8 odst. 3 Studijního a zkušebního řádu (srov. „kontrola studia předmětu zapsaného v úseku studia může probíhat nejpozději do konce zkouškového období letního semestru akademického roku, ve kterém student v daném úseku studia studoval“) nebo spíše dle čl. 4 odst. 11 Studijního a zkušebního řádu (srov. „průběžnou kontrolou studia se rozumí kontrola celkového počtu kreditů získaných studiem do konce posledního zkouškového období dané úseku studia prováděna v přiměřené lhůtě po skončení tohoto zkouškového období“). Až po tomto datu bylo definitivně zřejmé, jaký rozsah studijní povinností žalobkyně v předchozím akademickém roce 2018/2019 splnila a i to zda splnila podmínky pro zápis do akademického roku 2019/2020. Tento den byl proto rozhodný pro zjištění, zda se navazující začátek akademického roku 2019/2020 bude týkat i studia žalobkyně.
41. Lze jistě přisvědčit žalobkyni, že o jejím osudu, co se týče navazujícího běhu studia, bylo rozhodnuto pravděpodobně již dne 17. 6. 2019, kdy neúspěšně vyčerpala možné termíny pro absolvování povinného předmětu *Evropské dějiny v kontextech* a na základě této skutečnosti bylo nezvratně zřejmé, že právo k zápisu do další fáze studia jí nesvědčí. Samotné nesplnění této studijní povinnosti bylo sice dle Studijního a zkušebního řádu zásadní překážkou pro navazující zápis do další fáze studia, neznamenalo to však okamžité ukončení studia. Mezi stranami je totiž nesporné, že dle opatření děkana č. 6/2018 mohla žalobkyně své další studijní povinnosti ještě plnit po zbytek zkouškového období letního semestru akademického roku 2018/2019, konkrétně do 13. 9. 2019.

42. Je pochopitelné, že žalobkyni, která osobně plnila své studijní povinnosti, subjektivně mohlo být zřejmé již v červnu 2019, že v dalším akademickém roce nebude moci ve studiu pokračovat. O neúspěchu v předmětu věděli v danou chvíli žalobkyně a zkoušející, kteří provedli kontrolu studia předmětu a výsledek zapsali do informačního systému. Nelze ale vysoké škole klást k tíži to, že ještě např. v červnu 2019 (prakticky ještě v počátku zkouškového období) anebo přiměřeně poté ve studijním systému aktivně nevyhledala a nevyhodnotila podmínky možného zápisu žalobkyně do dalšího studia. Vysoká škola k tomu totiž sama nebyla povinna - je třeba poukázat na to, že zkouškové období letního semestru pro všechny studenty skončilo až v průběhu září 2019, povinnost průběžné kontroly se na školu vztahovala až po konci zkouškového období. V situaci, kdy studenti v průběhu zkouškového období různě v řádných, opravných či mimořádných termínech plní studijní povinnosti, je totiž podle názoru městského soudu logické, pokud vysoká škola pravidla pro jejich kontrolu stanoví po konci zkouškového období – protože plnění studijních povinností bude v tu dobu již uzavřeno.
43. Dne 20. 9. 2019, tj. s přiměřeným odstupem poté, co škola oprávněně mohla průběžnou kontrolou (tj. po konci zkouškového období 13. 9. 2019) zjistit, že žalobkyně nesplnila podmínky pro pokračování ve studiu, byla žalobkyně vyzvána k vyjádření se k podkladům rozhodnutí (zahajovací úkon řízení dle čl. 14 odst. 3 písm. b) Studijního a zkušebního řádu) o ukončení studia; rozhodnutí o vyloučení bylo vydáno dne 10. 10. 2019. Tyto úkony následovaly poměrně s krátkým odstupem po kontrole studia – prakticky do jednoho týdne byla žalobkyně uvědoměna o možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí, do jednoho měsíce od kontroly bylo rozhodnuto o ukončení studia, žalobkyně rozhodnutí převzala 14. 10. 2019. Žádný neospravedlnitelný a neodůvodněný průtah v postupu vysoké školy proto městský soud neshledal.
44. Žalobkyně v dalším žalobním bodu namítla, že jí poplatek již neměl být vyměřen, neboť v době vyměření nebyla již studentkou.
45. Z hypotézy § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách vyplývá, že poplatek má být stanoven v případech, kdy student studuje ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu a to za každých dalších započatých šest měsíců studia nejméně jedenapůlnásobek základu. Poplatková povinnost tedy vzniká již okamžikem započetí delšího studia, než je standardní doba a to prvním dnem tohoto každého půlročního období. V tuto dobu osoba pochopitelně ještě je studentem, její zápis ke studiu v tu dobu stále trvá (srov. § 61 odst. 1 a 2 zákona o vysokých školách), pokud by osoba v tu dobu studentem již nebyla, nemohla by ani studovat, natož překročit standardní dobu studia.
46. Žalobkyně nesporně, že byla ke studiu zapsána od 1. 9. 2015 a to, že její studium skončilo rozhodnutím děkana až dne 14. 11. 2019, zodpověděl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku.
47. Do této doby skončení studia žalobkyně spadalo i zahájení akademického roku 2019/2020 dne 1. 10. 2019, přičemž žalobkyně dobu standardního studia již překročila – to žalobkyně ani nesporně. Hypotéza normy § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách byla naplněna, okamžikem zahájením studia v akademickém 2019/2020 roce žalobkyně byla povinna zaplatit poplatek za delší dobu studia pro první období od 2. 10. 2019 do 2. 4. 2020. Nic na

tom nemění ani to, že poplatek byl stanoven a vyměřen až 9. 12. 2019 – jak již bylo výše uvedeno, dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách poplatková povinnost žalobkyně vznikla dnem zahájení delšího studia, kdy ještě studentkou byla, nikoliv dnem vyměření poplatku, kdy již studentkou nebyla.

48. K totožným úvahám dospěl Nejvyšší správní soud např. v žalobkyní citovaném rozsudku ze dne 23. 3. 2022, č. j. 7 As 401/2019 – 35. V odstavci 16 tohoto rozsudku konstatoval právě to, že vyměření poplatku za delší studium je odvozeno od trvání standardní doby studia, váže se vždy na 6 kalendářních měsíců následujících po dni, ke kterému studentovi vznikla poplatková povinnost. Pro vyměření poplatku je rozhodující, zda student v okamžiku vzniku poplatkové povinnosti studuje. A pokud osoba během zpoplatněného období krátkodobě přeruší studium, nemá to vliv na vznik poplatkové povinnosti, pokud v době vzniku poplatkové povinnosti osoba studovala a byla tak studentkou.
49. Žalobkyně dále odvozuje námitku porušení legitimního očekávání od toho, že měla za to, že její všechny studijní záležitosti byly uzavřeny neúspěchem ve studijním programu. Žalobkyně byla studentkou vysoké školy od roku 2015. Informace o délce studia a s tím i souvisejícího poplatku v případě delší doby studia jí za tu dobu mohla být dobře známá z přílohy č. 2 Statutu Karlovy univerzity, který se týká poplatků za studium; zvláště, pokud se jí od prosince 2018 opakovaně nedařilo složit předmětnou zkoušku. Především ze spisu však není patrné (netvrdí to žalobkyně a ani žalovaný), že by např. žalobkyně učinila dotaz, jakým způsobem s vysokou školou vypořádá okolnosti ukončení studia, natož aby byla ujistěna ze strany fakulty, že jí další povinnosti ke škole již neváží. Zdá se, že i sama žalobkyně následky studijního neúspěchu od června 2019 ponechala zkrátka „volnému vývoji“. Lze tedy konstatovat, že o výsledek se žalobkyně přičinila určitým dílem i sama, neboť od 17. 6. 2019 přece jen mohla i ona vyvinout aktivitu a zajímat se o okolnosti ukončení studia. Za takové situace městský soud není přesvědčen o tom, že by žalobkyně mohla s dostatečnou jistotou legitimně očekávat, že všechny vztahy s vysokou školou budou bez dalšího vypořádány již v červnu 2019 samotným neúspěchem ve studijním programu.
50. Žalobkyně v dalším namítla, že rektor měl vyměřený poplatek snížit, popř. prominout. Žalobkyně uvádí, že tímto důvodem měly být průtahy v řízení, popř. žalobkyní nezaviněné situace.
51. Podle § 58 odst. 7 věty druhé zákona o vysokých školách obecně platí, že „*Rector může v rámci rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti s přihlédnutím zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu veřejné vysoké školy.*“ Příloha 2 Statutu – poplatky spojené se studiem k tomu dále uvádí, že „*rektor může prominout poplatek za delší studium a studium v cizím jazyce v případě, že k jeho vzniku došlo v souvislosti s průtahy řízení před orgánem prvního nebo druhého stupně nebo v souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí.*“ Případně článek 3 odst. 5 této přílohy umožňuje rektorovi poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti, zejména z důvodů a) vynikajících studijních výsledků, vědeckých nebo tvůrčích výsledků dosažených v rámci studia, b) absolvování studijního pobytu v zahraničí zajištěného prostřednictvím vysoké školy, c) tíživá sociální situace nebo jiné vážné důvody, d) jiný důvod hodný zvláštního zřetele.

52. Rektor k moderaci nepřistoupil proto, že žalobkyně žádné důvody nedoložila. Městský soud ze správního spisu ověřil, že žalobkyně podala dne 15. 1. 2020 odvolání, v němž stručně uplatnila jeden odvolací důvod a požádala o prominutí poplatku. Obojí odůvodnila tím, že k prodloužení doby studia došlo nečinností vysoké školy, když rozhodná skutečnost nastala již 17. 6. 2019.
53. Z takto formulovaného odůvodnění odvolání a žádosti o prominutí poplatku vyplývá, že žalobkyně skutečně neprokázala důvody k možnému postupu rektora dle článku 3 odst. 5 Přílohy 2 Statutu. Dále, jak již bylo výše uvedeno, okolnosti věci – průběh zkušebního období, mezní termín následné kontroly plnění studijních povinností, určitá míra nedůslednosti žalobkyně vůči následkům nesplnění studijního programu a ukončení studia na vysoké škole – v souhrnu neprokazují neodůvodněné průtahy vysoké školy s ukončováním studia žalobkyně. To, že nakonec bylo o ukončení studia (dle názoru Nejvyššího správního soudu) žalobkyně rozhodnuto pravomocně až 14. 11. 2019 v době, kdy byl zahájen akademický rok 2019/2020, lze nakonec částečně přičíst i jednání samotné žalobkyně. Ani městský soud proto neshledal, že by v případě žalobkyně byly dány důvody pro moderaci poplatku, s postupem rektora se proto ztotožnil.
54. Žalobkyně konečně soudu navrhla, aby on sám případně snížil výši poplatku.
55. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 3. 2022, č. j. 7 As 401/2019 – 35 vyložil, že poplatek za delší studium má působit na studenty jednak motivačně směrem k tomu, aby studium zavčas ukončili a předešli tak případnému vzniku poplatkové povinnosti a pokud již dojde k překročení maximální doby studia prodloužené o jeden rok, pak vznik poplatkové povinnosti působí rovněž zřetelně jako sankce (postih) a následek nikoli včasného plnění studijních povinností, poplatek nemá funkci úhradovou, nýbrž regulační. Nemůže mít funkci sankce v přísném slova smyslu, jelikož stěžovatelka se nedopouští žádného nedovoleného jednání.
56. Moderační právo soudu dle § 78 odst. 2 s. ř. s. dopadá na případy trestu za správní delikt, pokud byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši. To však případ žalobkyně není, žalobkyni byl stanoven poplatek za studium, jenž není sankcí v pravém slova smyslu a tím spíše ne za správní delikt.

VIII. Závěr a náklady řízení

57. Městský soud byl v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, že studium žalobkyně skončilo právní mocí rozhodnutí děkana dne 14. 11. 2019. Do této doby byla žalobkyně studentkou vysoké školy, jelikož byl v této době zahájen i akademický rok 2019/2020, vznikla jí za první období tohoto akademického roku poplatková povinnost za delší studium. Městský soud neshledal v souvislosti s ukončováním studia neodůvodněné či zbytečné průtahy na straně vysoké školy, dílem se o protažení doby studia přičinila svou neaktivitou i žalobkyně. Městský soud se ztotožnil i s tím, že důvody pro moderaci poplatku rozhodnutím rektora v případě žalobkyně nenastaly.
58. Na základě všech shora uvedených skutečností městský soud shledal, že žaloba je nedůvodná, žalobu proto zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neshledal důvod ani pro moderaci pokuty dle § 78 odst. 2 s. ř. s.

59. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Městský soud rozhodl jedním komplexním výrokem o nákladech řízení před městským soudem i v řízení o kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 - 13), kterou vedl Nejvyšší správní soud pod sp. zn. 10 As 79/2021 (podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. platí, že zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti).
60. Žalobkyně nebyla ve věci procesně úspěšná, náhrada nákladů řízení jí proto nepřísluší. Procesně úspěšnému žalovanému městský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu nevznikly žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze 21. července 2022

JUDr. Ing. Viera Horčicová v. r.

předsedkyně senátu

